

CONTINGUTS MÍNIMS CURS 19-20

ORTOGRAFIA, CORRECCIÓ I TRADUCCIÓ

Regles ortogràfiques: vocalisme i consonantisme

Correcció ortogràfica i lèxica d'un text

Llistat de barbarismes

Traducció d'un text en castellà al català

FONÈTICA I PRONOMS FEBLES

Transcripció fonètica: teoria i pràctica

Substitució pronominal binària: teoria i pràctica

LITERATURA I SOCIOLINGÜÍSTICA

La Renaixença. Autors: Verdaguer, Guimerà i Oller

El Modernisme. Autors: Maragall, Rusiñol i Català

El Noucentisme. Autors: Eugeni D'Ors i Josep Carner

L'Avantguarda. Autors: Salvat-Papasseit, Foix i Rosselló-Pòrcel

El conflicte lingüístic i la diglòssia

La llengua estàndard

ACTIVITATS

Per agost, penjaré a Edmodo el solucionari perquè us pugueu autocorregir. Sense estar revisats i corregits no s'acceptaran.

ORTOGRAFIA

Accentuació

1.- Fes un esquema amb les regles d'accentuació. Recorda incloure-hi les dues excepcions.

2.- Col·loca cada paraula al seu lloc de la graella. N'hi ha 2 de cada tipus:
musical, renou, imagin, hipòcrita, estàveu, havia, fenòmens, tómbola, remei, sérieu

Paraula aguda, norma general	
Paraula plana, norma general	
Paraula esdrúixola, norma general	
Paraula aguda, excepció	
Paraula plana, excepció	

3.- Posa accent si és necessari:

T'ajudam dient-te que hi ha 2 paraules amb o oberta i 8 paraules amb e oberta.

Recorda que la è pot sonar oberta (café) o neutra (pagès)

pedra, viril, espos, accent, remora, compon, moderacio, llibreta, boligraf, ratoli, això, crepuscle, presencia, enterbolir, catastrophe, histeria, volieu, perdiem, qüestionar, morbositat, retol, tortora, angles, Romania, ordinador, maquina, pantalla, vivieu, cola, colar, exit, trastorn, ciencia, opera, estomac, porque, també

4.- Explica per què no s'accentuen aquestes paraules:

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

- carrer
- pinyol
- porta
- fenomen
- gripau

5.- Separa en síl·labes cada mot i identifica'n la síl·laba tònica:

Recorda que hi ha dígrafs que se separen i d'altres que no

dutxa	amigues	pissarra	ossos
callar	paquet	carretera	carregar
tassa	companya	cabanya	coixí
patge	paller	pel·lícula	Pasqua
trepitjar	queixal	caixa	teatre

Diftongs i hiats

1.- Fes un esquema amb les normes dels diftongs i els hiats.

2.- Classifica les següents paraules segons a la graella:

guanyar, feina, caos, pingüí, viuria, noies, almoina, aeroport, fauna, moure, llengua, química, quatre, cauen, peu, viure, nou, continuació, queia, qüestió, fruita, paella, mareig, palau, mouen, miop, calaixera

DIFTONG CREIXENT	
DIFTONG DECREIXENT	
HIAT FÀCIL	
HIAT DIFÍCIL	
DÍGRAF	

Apòstrof

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

1.- Fes un esquema amb les normes i les excepcions de l'apòstrof.

2.- Passa al singular i reflexiona bé si has d'apostrofar o no:

Ex: les angines > l'angina

les humanitats		les ungles	
les aigües		els ianquis	
les humitats		les eines	
les efes		les intel·ligències	
les historiadores		les unions	

3.- Escriu l'article determinat (el, la, l') que correspongui davant dels mots següents:

..... sol lluna universitari infermer
..... ull ona universitària infermera
..... elefant illa hotel historiador
..... llibre orella hippy historiadora
..... horari platja instància infància
..... casc intimitat Índia essa

La vocal neutra

1.- Completa els adjectius amb –a o amb –e. Fixa't en el gènere del nom a qui acompanyen i recorda que hi ha adjectius que en són invariables.

sabó neutr__	vocal neutr__	pa tendr__	mongeta tendr__
nina jov__	nin jov__	color negr__	oliva negr__
pantaló ampl__	camisa ampl__	to amabl__	veu amabl__

3.- Quines 4 formes d'imperatiu acaben en –e en contra de la norma general en els verbs?

La o i la u àtona

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

1.- Completa amb –o o amb –u. Després, escriu una paraula de la mateixa família que tengui aquesta vocal tònica.

br <u>u</u> fícia >	brut
ap__ntar >	
c__ixesa >	
f__teria >	
cal__rós >	

3.- Hi ha alguns verbs, que s'escriuen amb o a les formes àtones i amb u a les formes tòniques. Repassa la teoria i umpl els buits.

- Quan v__lguis p__dem marxar però serà millor que s__rtim per la porta del darrere.
- L'esc__lliran millor modista de l'any ja que no només dissenya les peces de roba sinó que també les c__s.
- Augmenta el nombre d'incívics que esc__pen al carrer. A partir d'ara quan la policia enxampi algú esc__pint el sancionarà amb una multa.
- Com que no p__dien tenir fills, v__lien ac__llir-ne un.
- Dubt que p__guem fer el cim per molt que v__lguem. La climatologia ens ho impedirà.

4.- Escriu la paraula que correspon a cadascuna d'aquestes definicions. Vigila! Contenen paraules amb o/u del llistat que va a l'inrevés que en castellà.

- No deixar respirar bé algú, extingir un incendi > _____
- Part del cos on s'ajunten la cama i el peu > _____
- Aparell que indica sempre on és el nord > _____
- Cadascuna de les parts principals en què esta dividit un llibre
> _____
- Període de la vida de les persones que hi ha entre la infantesa i l'edat adulta. >

La dièresi

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

1.- Posa dièresi a les paraules que n'hagin de dur:

quasi	frequent	quatre	aigues	llengua
aquífer	obliquitat	suissa	oida	reull
peuc	joia	traduir	seduit	influint

2.- Explica breument per quin motiu hem de posar dièresi.

3.- Posa dièresi i/o accentua, si és necessari, les següents paraules:

album	difícil	padri	Ramon
clatell	sessio	exode	pantalons
cafe	autobus	violi	examens
pesol	endoll	ciclista	termometre
centim	guardia	pel·licula	dofi
quasi	pasqua	frequent	quatre
obliquitat	suís	oida	paraigues
traduir	remei	terraqui	aiguera
exiguitat	Lluis	ateisme	cloissa
traduint	heroicitat	raim	conduiria

4.- Aquestes paraules són excepcions en l'ús de la dièresi. Explica per què.

microinformàtica	beneirà	posseiria	Màrius	arcaisme
altruista	seduint	influiran	desagrair	reproduir

L'accent diacrífic

1.- Posa accent diacrífic a les paraules que ho necessitin:

- El pastor porta el be a la carnisseria.
- Els homes mes valents son aquí.
- Ahir sabies be la lliçó.
- Us ha fallat el coneixement profund en l'us de les noves tecnologies.
- Ma mare ha caigut al riu i ara te la roba xopa.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

- f) A les deu sortirà el correu.
- g) Ell em deu deu euros.
- h) Que volies tu? Una barra de pa?
- i) Per aquí es diu que en Joan es un lladre.
- j) Sol venir de vacances al mes de juliol.
- k) No digueu si ni no fins saber la veritat.
- l) Al mes de juliol sol fer molta calor.
- m) Aquest jove no te pel a la barba, però en té molts a la ma.
- n) Volem saber que has fet amb els doblers que t'hem deixat.

La be i la ve

1.- Completa amb b o v:

- a) Com pots compro__ar, la ta__erna està tancada al migdia.
- b) Aquell ad__ocat era cal__, tenia una __erruga al nas i els lla__is gruixats.
- c) L'automò__il __a __olcar quan es __a re__entar la roda.
- d) El president del go__ern sempre duu ga__ardina.

2.- Digues a quina paraula correspon cadascuna d'aquestes definicions:

- a) Telèfon sense cable, de dimensions reduïdes, que avui dia fa servir gairebé tothom. _____
- b) Arbre típic de Nadal. _____
- c) Substància que s'aplica a una superfície per donar-li brillantor i resistència.
- d) Mamífer de gran dimensió de la família dels èquids. _____
- e) Embarcació gran. _____
- f) Perdre la memòria d'una cosa, no recordar-la. _____
- g) Ple de saviesa, assenyat, prudent, que demostra seny. _____
- h) Confirmar, verificar. _____

La essa sorda i la essa sonora

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

1. Classifica les paraules a la graella segons el so de la essa: Lluminositat, fressa, ració, arrossar, tensió, ascendir, resar, mossegar, casino, colze, causa, mosca, guitza, resina, enfonsament, missió, lloança, passar, posar, defensa

Essa sonora	Essa sorda

2.- Completa amb s, ss, c, ç, z, sc:

- Els edifi__is nous tenen a__en__or i pi__ina climatitzada.
- Vol acon__eguir una pla__a de re__ep__ionista en aquella empre__a.
- Les al__ines __ureres envolten la pobla__ió.
- Els capgro__os de la vila van fer una actua__ió pre__io__a.
- Els mo__os d'esquadra van escorcollar l'a__a__í.
- L'he avi__at en moltes oca__ions, però no fa cas de les amena__es.
- És un lector apa__ionat, devora els llibres amb avide__a.
- Li han encomanat una mi__ió molt important.
- Tenc la impre__ió que aprovaré l'a__ignatura amb bona nota.
- Els manifestants demanen la dimi__ió del con__eller.
- Quan surt a fer feina, tenc la __erte__a que hi haurà molt de tràn__it.
- Van convidar la batle__a a un viatge tran__o__eànic.
- Una gàrgola impre__ionant sobre__urt de la fa__ana del mu__eu.

En acabar, subratlla les paraules que contenen una essa sonora.

4.- Umpl els buits de les frases següents amb S o Z:

- En aquell edifici han po__at una porta gri__a.
- Va comprar una dot__ena d'ous.
- Al __oològic vam veure una __ebra.
- L'explo__ió va causar la mort de quin__e persones.
- Vam esmor__ar en una ma__ia era molt vella.
- El balanç del mes de de__embre és po__itiu.
- Han trobat objectes de bron__e al costat del tronc d'una al__ina.
- El pin__ell és massa gruixut.
- Posar un __ero és una co__a ben sen__illa.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

- j) Lluiten per una bona cau__a.
- k) Les le__ions de menisc són ca__os complicats.
- l) Va donar una ro__a a la don__ella mentre tots aplaudien amb entu__iasme.
- m) Van caminar tret__e dies pel de__ert.
- n) La cri__i és evident si mirem el re__ultat de l'anàli__i.

Les consonants oclusives

1.- Umpl els buits amb les lletres p, t, c, b, d, g o bé, no hi posis res.

- a) Tan__ si fa fre__ com si no, anirem d'excursió.
- b) No mengis tan__ que engreixaràs.
- c) Si vols venir amb nosaltres, dissa__te, 3 de se__tembre, ens trobarem a les vuit a la plaça.
- d) No sé si sa__s que po__s utilitzar aquesta targeta per anar al teatre.
- e) Vine ràpi__ que el padrí últimamen__ no té gaire salu__
- f) Aquest estiu he menjat molts presse__s i espàrre__s ver__s.
- g) No vagis tan__ de pressa!
- h) Si no tens temps de passar per la botiga, pots fer l'encàrre__ per telèfon.
- i) No es mereixia un càsti__ tan__ sever.

2.- Cerca una paraula de la mateixa família que acabi en c o en g:

catalogar	_____	fastigós	_____
llargada	_____	amistat	_____
sanguinolent	_____	fangueig	_____
plegar	_____	sociologia	_____
amargant	_____	pràctica	_____
abrigar-se	_____	porquet	_____
biologia	_____	grega	_____
groguenc	_____	pessigar	_____

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

A un full a part, fes els següents exercicis del teu llibre de text:

- Pàgina 67, activitats 27, 29
- Pàgina 92, activitats 21, 22, 26, 27
- Pàgina 93, activitats 30, 31

CORRECCIÓ

1.- En aquest text hi ha errades que t'hem marcat. Torna'l a escriure i corregeix-les.

Recorda que un tipus d'errada són les de concordança temporal.

Ex: Feia dos anys que no feia **aquest** home (Incorrecte)

Feia dos anys que no veia aquell home (Correcte)

Quan la família Martorell va adquirir aquella casa era vella i estaba abandonada. Semblava una pocilga. El secretari de la poderosa família havia anat a la vivenda, mesos abans, i la havia fotografiada amb una càmara. El senyor Martorell pare no hi va poder anar personalment, perquè sempre estava fent negocis a països desconeguts per a la gent com nosaltres. La senyora Martorell fèia anys que estava encisada per d'aquella mansió en runes. Planetjava reconstruir-la, tornar a amueblar-la i retornar-li l'esplendor perduda. Maria Martorell, la seva primogenita, estava igualment interesada en aquest projecte. Aquestes dones s'aburrien, per això s'embarcaven en afers que no feien sinó reduïr el patrimoni familiar. Na María es dedicava a escalar grans montanyes, aná de compres, fer travessies en el magnífic iot familiar i seguir les dèries de sa mare. Quan el senyor Martorell va entrar per primer cop a la casa, li va cridar l'atenció que les baldoes s'haguessin aixecat del terra. Sabia que era una mala inversió. Era conscient que deixava malgastar els doblers a la seva família. I, en moments com aquell, anyorava la vida sencilla de les persones de classe mitjana.

2.- En aquest text hi ha errades. Torna'l a escriure i corregeix-les.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

Per què tornam a escriure el text i no feim llistes de faltes?

Doncs perquè és molt important aprendre a no fer faltes noves quan copiam.

Feia la calor tipica d'un dia d'estiu a les quatre del horabaixa. Aquella mena de xafogor enganchosa que et re seca la gola de tant alenar aire calent. El jova veterinari tot just s'acabava de despertar després d'una migdiada suada. No li venia gens de gust anar a fer la ronda pel parc, pero formava part de la seva feina controlar que tot estiguès en ordre avans d'obrir les portes als visitants.

Acompanyat per la sinfonia habitual del parc: bramuls, udols, brams i algun miol de fons, es va dirigir cap a la zona a von habitava el lleo. El nin no va sentir cap rugit al traspasar la tanca de seguratat, l'animal encare dormia, després d'un dinar contundent, arraülit en un raco de la gabia. L'unic espai on no hi tocava el sol. Quan la fortor de l'olor de la bestia va omplir el nas del jove veterinari, una suor freda li va glasar la nuca tot enterbolint-li la visió. Marejat, va abandonar l'espai a la recerca d'un ambient més pur on poder oxigenar els pulmons. El malestar, la confusió del moment, van afavorir l'olvid, injustificable, de no tancar la porta de seguritat que delimitava l'espai lliure del feli.

3.- En aquest text hi ha 28 errades que has de descobrir i corregir.

L'imperi roma desenvolupava una de les civilitzacions més famoses en tota l'història de l'humanitat, i va conquerir gran part de la riba Mediterrània. Tingué uns exèrcits molt forts i potents entre els quals destacaven les temudes legions, que van acabar sotmetent totes les cultures de la península Ibèrica.

Els romans van dexar una forta empremta a Catalunya. Van arribar l'any 218 a.C., en concret a Empúries, antiga ciutat grega, amb els seus vaixells i, amb ells, una petita part dels exèrcits de l'imperi. El seu objectiu era molt clar: conquerir, per a força si calia, la península. De fet no ho van aconseguir del tot fins a doscents anys més tard, perquè algunes zones van oferir una forta resistència a l'invasor. Tot i això, Catalunya i la Península van acabar caient a les mans de Roma.

4.- En aquest text hi ha 30 errades que has de descobrir i corregir.

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

Aquesta llegenda pertany a la província de Mendoza, de la República Argentina, i explica l'origen d'una bellíssima flor autoctona de la regió. Una nina índia pujava una de les muntanyes, cercant la seva mare. Li cridava molt fort, però no la trobava. A von era? La seva mare era un índia molt bonica amb els pèls llargs i negres com l'atzabeja i amb la seva ríai reflectia la alegria del seu cor. Era una dona bona com la terra. Feia moltes llunes que ella esperava el seu marit, un havil caçador que no havia tornat a casa...

La mare jaia fatigada i farida entre les pedres d'un precipici. Ningu no podia socorrer-la i ja en la proximitat de la seva mort va pregar al deu Tingues-ten que protegís la seva filla de tot perill. I li va semblar que la divinitat havia asentit a la seva crida. La nit es va omplir de formes estranyes, de sorolls que gemegaven, d'estrelles. La filla índia s'havia endormiscat. De cop i volta, molt a prop de la nina, hi rondaben una parella de pumes... És que el gran déu Tingues-ten no havia escoltat la suplica de la mare?

5.- Posa els accents i les dièresis que falten al text:

El Canigo es mes que una muntanya. Es veritablement un monument natural, cultural, historic i llegendari. La fascinacio produida per aquesta poderosa muntanya es immensa i present des de l'antiguitat. Supersticio, por i adoracio s'han anat mesclant durant segles per engendrar una quantitat increible de llegendes. El Canigo es tambe una muntanya sagrada per als catalans, simbol de la unitat cultural i linguistica d'un poble marcat per les peripecies de la historia.

6.- Recordes la paraula correcta per a aquests barbarismes? Vegem-ho!

Barbarisme	Paraula genuïna	Barbarisme	Paraula genuïna
fresa		babosa	
pepino		víbora	
ahumado		garrapata	
provar el menjar		boqueró	
pell d'una fruita		carcoma	
atún		pezuña	

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

os d'una fruita		pico	
la punta del pa		cuerno	
jarra		garra	
tostadora		panal	
esprimidora		madriguera	
taula de planxar		pocilga	
amueblar		grassa	
tissa/yeso		gordo	
baldosa		pèls (del cap)	
vivenda		nuca	
candau		caderas	
tuberia		axila	
calentador		encías	
muletas		lo	
tirita		tenir que	
músculo		albornoz	
aparat		pajarita	
ampolla (peu)		broche	
esquince		gemelos (accessori)	
cirugia		forro	
sordera		provar (roba)	
enfermedat		rodilleres	
botiquí		prendes (roba)	
vértigo		hombres	
lobezno		apretar	
potro		terciopelo	
abogat		jarabe	
acantilat		lavanderia	

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

aconteixement		llavero	
aplauso		lletrero	
bandeja		mariposa	
bitxo		orilla	
bombilla		palillo	
borrador		panyals	
cuna		paro	
decepcionar		peató	
demés (els)		pesadilla	
disfrutar		plaç	
enxufe		promedi o mitja	
extrany		red	
fiambrella		retràs	
abort		emitir	
aclaració		estallar	
ademés		gimnàsia	
ahorrar		huelga	
alcantarilla		incluïr	
almacén		inverossímil	
basura		jefe	
bueno!		juerga	
calentador		mantel	
cartelera		medida	
concejal		nombrament	
cordero		ojalà!	
derramar		parxe	
destornillador		préstam	
duenyo		ruego	

FONÈTICA

1.- És el mateix so? Justifica la resposta.

- La x externa així
- La n esdevingut consisteix conflicte
- La m mare àmfora
- La g guitarra geni
- La b bona abús

2.- Transcriu fonèticament les paraules següents:

- esvelt encant nord sang metge tanmateix
- rosassa àrab lèxic subsòl poble abstracció
- soldat iogurt llamp setmana vengui penjar

3.- Col·loca les paraules segons el so de les seves vocals tòniques:

- rep nom fre fet graus trets tals
- mur part sud mes doncs por menys
- duc tots be tot clar llis pont
- amb gol cel cent que pèl cor

a	e	ɛ	i	o	ɔ	u	ə

4.- Transcriu les paraules següents:

- estona:
- escriure:
- enfonsar:
- casa:
- classe

LLENGUA CATALANA I LITERATURA 4t ESO PRAQ

taxi:

exemple:

exercici:

és senzill:

LITERATURA

A un full a part, fes els següents exercicis del teu llibre de text:

- Pàgina 20 a 23 Esquema o resum de la Renaixença
- Pàgina 48 a 51 Esquema o resum del Modernisme
- Pàgina 72 a 75 Esquema o resum del Noucentisme
- Pàgina 98 a 100 Esquema o resum de les Avantguardes